

Samenvatting natuurkunde h6 arbeid §1 tm 4

Aantekeningen / afkortingen

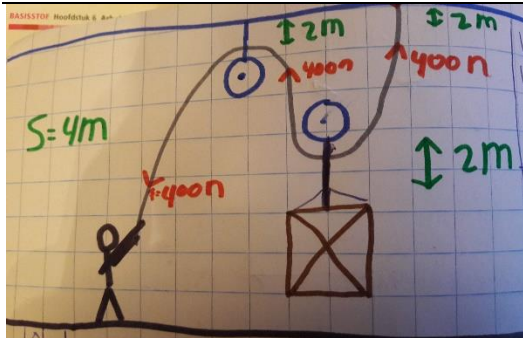
Constant

$$F_r = F_t - F_w =$$

$$F_r = 100 - 100 = 0 \text{ Newton}$$

$F = M \times A$ (Kracht = Massa $\times$ Acceleratie (in m/sec^2))

Dubbele katrol

$$W = F \times s$$

$$W = 400 \times 4m = 1600 \text{ NM}$$

Enkele katrol

$$W = F \times s$$

$$W = 800N \times 2m = 1600 \text{ NM}$$

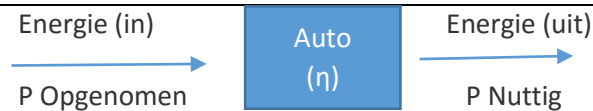
P (in NM) = $U \times I$

$E = P \times t$

E = energie (elektriciteit)

W = energie (beweging)

Rendement in 100% : $E = W$ $\eta = 100\%$

Afkortingen

Naam	Symbol	Eenheid
Rendement	η	%
Vermogen	P	Watt / Kilo Watt (W / KW)
Tijd	t	Minuten of uur
Stroom	I	Ampère
Spanning	U	Volt
Arbeid (energie)	E	Wattseconde
Kracht	F	Newton
Afstand	s	Meter

$E = P \times t$

$P = U \times I$

$W = F \times s$

$\eta = P_{nut} \div P_{opg}$

$W = P \times t$

$\eta = (W \div E) \times 100\%$

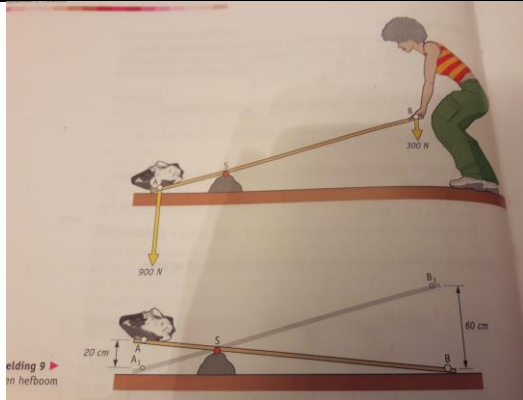
§1 arbeid verrichten

Trekkraft en tegenwerkende krachten	<ul style="list-style-type: none"> • De meest voorkomende tegenwerkende kracht is de wrijvingskracht • Als je een voorwerp met een constante snelheid wil laten voortbewegen, dan moet de totale trekkraft even groot zijn als alle tegenwerkende krachten samen
Arbeid berekenen	<ul style="list-style-type: none"> • $\text{Arbeid} = \text{kracht} \times \text{afstand}$ • $W = F \times s$
De arbeid kleiner maken	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt tegenwerkende krachten vaak kleiner maken door: <ul style="list-style-type: none"> - Een voorwerp te stroomlijnen (luchtweerstand verminderen) - Op hardere banden / wielen over een harde vlakke ondergrond rijden (verminderen rolweerstand) - Oppervlakken te smeren die langs elkaar wrijven (wrijvingskrachten kleiner maken)

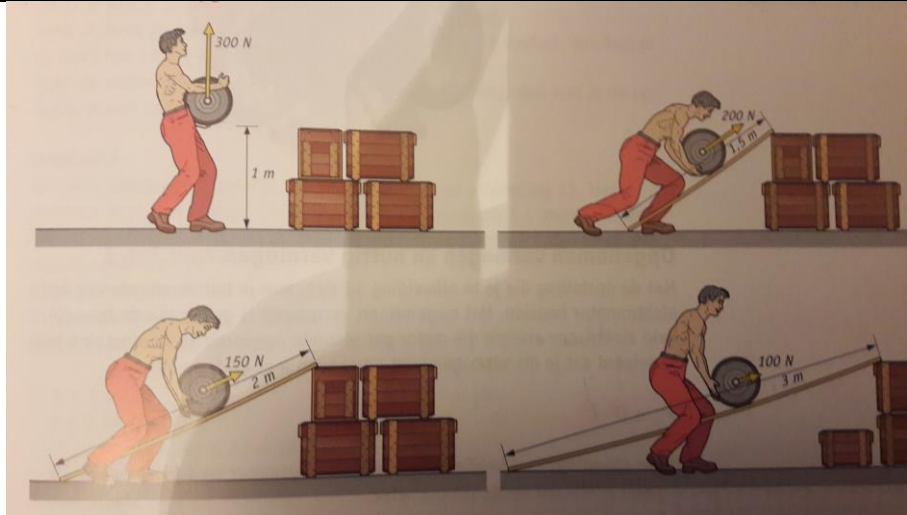
§2 hefwerktuigen

Arbeid berekenen	<ul style="list-style-type: none"> • Als je een voorwerp omhoog hijst of optilt, verricht je arbeid • De arbeid kun je berekenen met $W = F \times s$
Winst en verlies	<ul style="list-style-type: none"> • Met een dubbele katrol / takel hoef je een kleinere kracht uit te oefenen <ul style="list-style-type: none"> ○ Maar je moet meer touw inhalen <p><i>De verkleining in kracht is gelijk aan de vergroting in afstand</i></p>

De hefboom

De helling

§3 vermogen en rendement

Opgenomen vermogen en nuttig vermogen	<ul style="list-style-type: none"> • Het opgenomen vermogen is gelijk aan de hoeveelheid elektrische energie die een motor per seconde opneemt • $P_{\text{opg}} = U \times I$
---------------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Het nuttig vermogen is de hoeveelheid arbeid die een motor per seconde verricht • $P_{\text{nut}} = \frac{W}{t}$
Rendement	<ul style="list-style-type: none"> • $\eta = \frac{E_{\text{nut}}}{E_{\text{opg}}} \times 100\%$ of $\frac{P_{\text{nut}}}{P_{\text{opg}}} \times 100\%$ • Deze formule geeft ook een goede uitkomst van: <ul style="list-style-type: none"> - Hoeveel energie er per seconde nuttig wordt gebruikt - Hoeveel energie er per seconde in totaal wordt opgenomen
§4 verbrandingsmotoren	
Motoren	<ul style="list-style-type: none"> • Diesel- en benzinemotoren worden verbrandingsmotoren genoemd • Een ander veelgebruikt soort motor is een elektromotor
De werking van een benzinemotor (Viertaktmotor)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aanzuigslag. De zuiger gaat naar beneden en zuigt via de inlaatklep een mengsel van lucht en benzinedamp de cilinder in 2. Compressieslag. De zuiger gaat omhoog; het mengsel van lucht en benzinedamp wordt nu sterk samengeperst 3. Arbeidsslag. Een elektrische vonk van de bougie ontsteekt het explosieve mengsel van benzinedamp en lucht 4. Uitlaatslag. De zuiger beweegt omhoog en drukt de verbrandingsgassen via de uitlaatklep de cilinder uit
Afvalwarmte	<ul style="list-style-type: none"> • Na de arbeidsslag is de cilinder gevuld met hete verbrandingsgassen <ul style="list-style-type: none"> ○ Bij de uitlaatslag verdwijnen die gassen • Een benzinemotor benut maar een deel van de chemische energie in de brandstof
Arbeid en energie	<ul style="list-style-type: none"> • Voor elke joule energie die wordt benut, verricht een motor precies 1 Nm arbeid